

Załącznik nr 1 do Uchwały
nr XXII/144/17 Rady Gminy Nowogródek Pomorski
z dnia 22 marca 2017 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017

(kontynuacja programu)

Nowogródek Pomorski

Program opracowany na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286, ze zm.)

PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ

Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982 r. późniejszymi nowelizacjami oraz ze zmianami zawartymi w Ustawie o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13.06.2003 r. oraz w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z treścią ustaw planowanie, organizowanie i finansowanie działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

W celu lepszej realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, konieczne jest między innymi:

- a) przyjęcie zasady, że alkohol jest specyficznym i odmiennym od innych produktów towarem, wymaga więc specyficznych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych
- b) przyznanie priorytetu dla działań i decyzji służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, objętych zakresem odpowiedzialności wszystkich resortów oraz samorządów województw i gmin;
- c) zapewnienie systematycznego finansowania Programu w ramach wyodrębnionych pozycji budżetowych, a także w ramach środków pozabudżetowych gromadzonych przez samorządy gminne z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu;
- d) usprawnienie działalności jednostek państwowych realizujących programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

CELE PROGRAMU

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują na terenie gminy Nowogródek Pomorski oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
2. Realizacja ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z późniejszymi zmianami, na bazie Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powyższe cele realizowane są poprzez samodzielne działania władz i jednostek organizacyjnych Gminy Nowogródek Pomorski oraz we współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi zainteresowanymi w osiągnięciu celów programu. Struktura i zawartość niniejszego programu jest pochodną zadań organów administracji samorządowej oraz zadań własnych gminy określonych w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu są dzieci, młodzież oraz dorośli mieszkańcy gminy Nowogródek Pomorski.

PROBLEMY I CELE STRATEGICZNE

1. Problem I – Szkody wynikające ze spożywania alkoholu.

1. Cel strategiczny -Ograniczenie szkód wynikających ze spożywania alkoholu.

1.1. Cel cząstkowy – zebranie informacji o wiedzy społeczeństwa gminy Nowogródek Pomorski na temat szkód wynikających ze spożywania alkoholu.

1.1.1. Planowane działanie:

1.1.1.1. Przeprowadzenie badań ankietowych:

- a) wśród dorosłych mieszkańców;
- b) wśród uczniów w szkołach.

Realizatorzy:

1. Stażyści, wolontariusze, nauczyciele

Wskaźniki:

- 1. Liczba przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców.
- 2. Liczba przeprowadzonych badań sondażowych wśród uczniów w szkołach.

1.1.1.2. Przeprowadzenie wywiadów:

- a) wywiady z przedstawicielami instytucji;
- b) wywiady z przedstawicielami różnych grup mieszkańców.

Realizatorzy:

1. Stażyści, wolontariusze,

Wskaźniki:

- 1. Liczba zebranych i zanalizowanych danych statystycznych i dokumentacji instytucji (szkoły, policja, prokuratura, sądy, pomoc społeczna, własne dane z punktu konsultacyjnego, służba zdrowia itp.)
- 2. Liczba wywiadów z przedstawicielami instytucji.
- 3. Liczba wywiadów z przedstawicielami różnych grup mieszkańców, w tym z młodzieżą.

1.2. Cel cząstkowy – Ograniczenie szkód wynikających z picia szkodliwego i uzależnienia od alkoholu, w tym zmniejszenie odsetka konsumentów spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie

1.2.1. Planowane działania:

1.2.1.1. Prowadzenie edukacji na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu:

- szkolenia,
- plakaty, ulotki, informacja internetowa,
- konkursy i inne podobne formy.

Realizatorzy :

1. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki:

- 1. Liczba spotkań informacyjno- szkoleniowych;
- 2. Liczba rozprowadzonych materiałów edukacyjno-informacyjnych;
- 3. Liczba innych form.

1.2.1.2. Zwiększenie dostępności do terapii i skuteczności motywowania do udziału w niej osób z problemami uzależnień:

- nawiązanie kontaktu z poradniami i ośrodkami terapii uzależnień,

- doskonalenie umiejętności członków zespołu motywującego poprzez udział w zajęciach trenerskich,
- tworzenie grup wsparcia dla osób po terapii lub wskazania grup istniejących
- motywowanie członków rodzin osób nadużywających alkoholu do udziału w warsztatach terapeutycznych.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Członkowie grup AA.
3. Pracownicy socjalni.
4. Pracownicy oświaty.
5. Policja w trakcie interwencji rodzinnych.
6. Prokuratura podczas prowadzenia spraw związanych z przemocą w rodzinie.

Wskaźniki:

1. Uaktualnienie bazy danych o ośrodkach terapii uzależnień i dalsze umocnienie współpracy przez wsparcie finansowe ośrodków;
2. Liczba pacjentów po terapii podstawowej biorących udział w zjazdach i mityngach organizowanych przez ośrodki terapii;
3. Liczba współuzależnionych biorących udział w zajęciach terapeutycznych;
4. Dostosowanie czasu pracy punktu konsultacyjno- informacyjnego do potrzeb społeczności lokalnej;
5. Liczba osób odwiedzających punkt konsultacyjny;
6. Liczba osób zmotywowanych do podjęcia psychoterapii;
7. Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia;
8. Liczba osób uczestniczących w grupach terapeutycznych Centrum Integracji Społecznej

2. Problem II – Nadmierna dostępność alkoholu.

2. Cel strategiczny – Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu.

2.1. Cel cząstkowy – Zmniejszenie spożycia napojów alkoholowych i zmiana struktury spożycia.

2.1.1. Planowane działania:

2.1.1.1. Kontrola placówek handlujących napojami alkoholowymi.

Realizatorzy:

1. Państwowa Inspekcja Handlowa.

Wskaźniki:

1. Liczba przeprowadzonych kontroli.

2.1.1.2. Monitorowanie terenów, na których obowiązuje zakaz spożywania alkoholu.

Realizatorzy:

1. Mieszkańcy Gminy oraz Rady Sołeckie poprzez informowanie odpowiednich służb o łamaniu obowiązującego prawa.
2. Policja podczas rutynowych patroli i na zgłoszenia telefoniczne o łamaniu prawa.

Wskaźniki:

1. Zebrane informacje od mieszkańców

3. Problem III – Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem w tym szkody zdrowotne i rozwojowe dzieci z rodzin alkoholowych.

3. Cel strategiczny: Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin

3.1. Cel cząstkowy – Zwiększenie dostępności i poprawa jakości pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

3.1.1. Planowane działania:

3.1.1.1. Prowadzenie obserwacji i wywiadów ukierunkowanych na bardziej adekwatną pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

Realizatorzy:

1. Członkowie GKRPA.
2. Pracownicy punktu konsultacyjnego.
3. Pracownicy oświaty
4. Pracownicy GOPS

Wskaźniki:

1. Liczba dzieci i młodzieży objętej pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
2. Liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w zajęciach świetlic środowiskowych i realizujących program opiekuńczo-wychowawczy
3. Liczba dzieci i młodzieży objętych innymi formami pomocy w tym uczestniczących w specjalistycznych formach pomocy

3.1.1.2. Realizacja działań mających na celu rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, tworzenie i upowszechnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.

Realizatorzy:

1. Szkoły (pedagog szkolny, wychowawcy klas).
2. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
3. Pracownicy Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.
4. Lekarze rodzinni i pielęgniarki środowiskowe.

Wskaźniki:

1. Liczba ewaluacji szkolnych programów profilaktyki.
2. Liczba zdiagnozowanych rodzin z problemem alkoholowym.
3. Liczba osób biorących udział w działaniach terapeutycznych.
4. Liczba osób biorących udział w działaniach edukacyjnych.
5. Liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych.

3.2. Cel cząstkowy: Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

3.2.1. Planowane działania:

3.2.1.1. Szkolenia dla pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów, pracowników służby zdrowia itp.

Realizatorzy:

1. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Wskaźniki:

1. Liczba szkoleń dla pracowników socjalnych.

2. Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach.
3. Liczba pracowników służby zdrowia posiadających przeszkolenie w zakresie wspierania rodzin z problemem alkoholowym.

3.3. Cel cząstkowy: Poprawa funkcjonowania rodziny dotkniętej problemami picia szkodliwego i uzależnienia od alkoholu.

3.3.1. Planowane działania:

3.3.1.1. Warsztaty trenerskie pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie pracy z rodziną z problemem alkoholowym.

Realizator:

1. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wskaźniki:

1. Liczba zrealizowanych szkoleń.

3.4. Cel cząstkowy: Poprawa funkcjonowania dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

3.4.1. Planowane działania:

3.4.1.1. Zwiększenie dostępności i rozszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie.

Realizator:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Pracownicy punktu konsultacyjnego.

Wskaźniki:

1. Liczba osób korzystających z Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia

4. Problem IV – Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

4. Cel strategiczny: Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

4.1. Cel cząstkowy: Zwiększenie jakości i dostępności programów profilaktycznych.

4.1.1. Planowane działania.

4.1.1.1. Upowszechnianie, wdrażanie oraz poszerzanie oferty rekomendowanych programów profilaktycznych oparte na skutecznych strategiach oddziaływań.

Realizatorzy:

1. Dyrektorzy szkół.
2. Pedagog szkolny.
3. Wychowawcy klas.

Wskaźniki:

1. Liczba szkół wdrażających programy.
2. Liczba uczniów biorących udział w programach profilaktycznych.
3. Liczba szkoleń zorganizowanych dla dyrektorów szkół i realizatorów programów.

4.2. Cel cząstkowy: Utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu.

4.2.2. Planowane działania:

4.2.2.1. Realizacja i wspieranie kampanii edukacyjnych mających na celu zwiększanie świadomości młodzieży na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

Realizatorzy:

1. Dyrektorzy szkół, pedagodzy, wychowawcy klas.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Rady Sołeckie.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych..

Wskaźniki:

1. Odsetek abstynentów wśród niepełnoletniej młodzieży.
2. Liczba kampanii edukacyjnych
3. Liczba osób zaangażowanych w realizację kampanii.
4. Liczba osób biorących udział w kampaniach.

4.2.2.2. Inicjowanie różnorodnych form profilaktyki rówieśniczej (programów opartych na działaniach liderów młodzieżowych).

Realizatorzy:

1. Opiekunowie zajęć pozalekcyjnych.
3. Młodzieżowe drużyny Ochotniczych Straży Pożarnych, kluby sportowe

Wskaźniki:

1. Liczba osób przeszkolonych do propagowania form profilaktyki rówieśniczej.
2. Liczba pozyskanych liderów.
3. Liczba powstałych form profilaktyki rówieśniczej.

4.3. Cel cząstkowy: Zmniejszenie liczby młodzieży często pijącej alkohol i upijającej się.

4.3.3. Planowane działania:

4.3.3.1. Stworzenie mapy problemów przedstawiającej sytuację dotyczącą spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież w poszczególnych miejscowościach.

Realizatorzy:

1. Pracownik punktu konsultacyjnego.
2. Pracownicy socjalni GOPS.
3. Wychowawcy klas.
4. Rady Sołeckie.
5. Pedagog szkolny.

Wskaźniki:

1. Liczba uzyskanych informacji o skali problemu w poszczególnych miejscowościach.
2. Liczba dzieci i młodzieży przebadanych przez poradnię w kierunku spożywania alkoholu.
3. Liczba dzieci i młodzieży z podejrzeniem spożywania alkoholu znanych pracownikom oświaty.

4. Utworzenie mapy problemów w punkcie konsultacyjnym

4.3.3.2. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol.

Realizatorzy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Myśliborzu
3. Pedagog i wychowawcy klas szkół z terenu gminy Nowogródek Pomorski
4. Pracownik punktu konsultacyjnego w Nowogrodku Pomorski

Wskaźniki:

1. Liczba osób przeszkolonych do realizacji tego działania.
2. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną.
3. Liczba grup wsparcia psychologicznego.
4. Liczba publikacji skierowanych do rodziców.

4.4. Cel cząstkowy: Zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców.

4.4.1. Planowane działania:

4.4.1.1. Prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

Realizatorzy:

1. Pracownicy Poradni Terapii Uzależnień i Współzależnień od alkoholu.
2. Pracownicy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
3. Pracownik punktu konsultacyjnego.
4. Nauczyciele, wychowawcy.

Wskaźniki:

1. Odsetek dorosłych, którzy nie przyzwalają na picie alkoholu przez młodych ludzi.
2. Liczba rodziców uczestniczących w szkolnych i poza szkolnych programach profilaktycznych.
3. Odsetek rodziców, którzy deklarują wychowywanie dzieci bez przemocy.

4.4.1.2. Wdrażanie i upowszechnianie programów edukacyjnych adresowanych do rodziców, zwiększających ich kompetencje wychowawcze w obszarze polityki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.

Realizatorzy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Wskaźniki:

1. Liczba i rodzaj warsztatów i programów dla rodziców.
2. Liczba rodziców uczestniczących w warsztatach.

5. Problem V – Niezadowalająca jakość działań podejmowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w obszarze profilaktyki.

5. Cel strategiczny: Poprawa jakości działań podejmowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5.1. Cel cząstkowy: Podniesienie kompetencji członków komisji w zakresie profilaktyki.

5.1.1. Planowane działania.

5.1.1.1. Weryfikacja składu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizator:

1. Wójt Gminy Nowogródek Pomorski
2. Koordynator GKRPA

Wskaźniki:

1. Uzupełnienie składu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

5.1.1.2. Wsparcie osób podnoszących kwalifikacje z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki:

1. Liczba osób biorących udział w szkoleniach, konferencjach.
2. Liczba osób biorących udział w warsztatach, seminariach, superwizjach.
3. Liczba osób przygotowujących się do uzyskania certyfikatu.

5.2. Cel cząstkowy: Zwiększenie wiedzy radnych, członków rad sołeckich w zakresie polityki lokalnej wobec alkoholu jako zadania własnego gminy.

5.2.1. Planowane działania:

5.2.1.1. Organizacja szkoleń, konferencji, seminariów z zakresu kształtowania polityki wobec alkoholu.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Pracownicy ośrodków szkoleniowych.

Wskaźniki:

1. Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji i seminariów.
2. Liczba uczestników szkoleń, konferencji i seminariów.

5.3. Cel cząstkowy: Uzupełnienie diagnozy problemów, zasobów i potrzeb w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5.3.1. Planowane działania:

5.3.1.1. Sporządzenie diagnozy problemów, zasobów i potrzeb

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Pracownik punktu konsultacyjnego.
3. Pozyskani partnerzy, konsultanci, eksperci.

Wskaźniki:

1. Stworzenie drzewa problemów.
2. Stworzenie mapy zasobów.
3. Utworzenie listy potrzeb.

ZADANIA WŁASNE GMINY WYNIKAJACE Z ART. 4¹ UST. 1 USTAWY.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Identyfikacja problemu:

Szkody u osób pijących:

- Samozniszczenie się osób uzależnionych od alkoholu /są to alkoholicy, osoby, u których występują chorobowe objawy uzależnienia: ZZA – Zespół Zależności Alkoholowej/
- Uszkodzenie zdrowia dorosłych osób pijących nadmiernie, szkodliwie /bez klinicznych objawów uzależnienia/
- Utrata możliwości kariery edukacyjnej, uszkodzenia rozwoju psychofizycznego u upijającej się młodzieży.

Metody realizacji:

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Analiza problemu osobistego osoby nadużywającej alkoholu, wskazanie sposobu rozwiązania problemu, poprzez motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego,
- b) Udzielanie informacji osobom nadużywającym alkoholu, o ich sytuacji prawnej, w przypadku prowadzenia wobec nich postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego lub kierowania na badanie do biegłych – psychiatrę, psycholog, w celu wydania opinii odnośnie uzależnienia od alkoholu i wskazania sposobu leczenia oraz rodzaju zakładu leczniczego
- c) Prowadzenie postępowania w sprawach osób nadużywających alkoholu, zgodnie z art. 24-26 i 40 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym:

- Kierowanie osób nadużywających alkoholu, o których mowa w art. 24 ww. ustawy, na badanie przez biegłych.
- Kierowanie do sądów wniosków o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- Rozpatrywanie zawiadomień izby wytrzeźwień oraz informacji z instytucji, organizacji społecznych i od osób fizycznych o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- Przeprowadzanie rozmów motywacyjnych i zlecanie wywiadów środowiskowych, gdy zachodzi potrzeba uzupełnienia dokumentacji, o której mowa w art. 26 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny.

- a) Prowadzenie punktu konsultacyjno – informacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, finansowanie adaptacji i wyposażenia pomieszczenia oraz ponoszenie kosztów utrzymania tego punktu.
- b) Finansowanie niezbędnych szkoleń dla osób obsługujących punkt konsultacyjny.
- c) Zakup i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych, czasopism problemowych dla klientów tego punktu.

Zadania punktu:

- Informacja oraz doradztwo w zakresie problemu uzależnień od alkoholu dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych.
- Motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i współuzależnionych, do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego.
- Pomoc w skierowaniu osób nadużywających alkohol na detoksykację/odtrucie organizmu/ do szpitali bądź Ośrodków Terapii Uzależnień. Kierowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia.
- Kierowanie osób nadużywających alkohol do biegłych sądowych – psychologa i psychiatry celem wykonania badań i wydania opinii.
- Składanie wniosków do Sądu Rejonowego w Myśliborzu celem sądowego zobowiązania do podjęcia leczenia.
- Składanie wniosków do Prokuratury Rejonowej w Myśliborzu w przypadku stwierdzenia przemocy fizycznej i psychicznej w stosunku do domowników,
- Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Myśliborzu – poprzez dzielnicowego.
- Współpraca z kuratorami sądowymi.
- Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim.
- Współpraca z pedagogiem szkolnym.
- Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. poprzez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej).

- Rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy, zakładanie Niebieskiej Karty oraz skierowanie sprawy do Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Oferta punktu konsultacyjnego ma charakter interdyscyplinarny. Zadaniem jest zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci).

Celem działalności punktu nie jest terapia, ponieważ zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi leczenie osób uzależnionych odbywa się w placówkach leczenia odwykowego. Punkt konsultacyjny ma jednak bardzo istotną rolę do spełnienia, bo prawidłowe zmotywowanie do leczenia jest połową sukcesu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Identyfikacja problemu:

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Konsekwencją życia z partnerem nadużywającym alkoholu może być tzw. współuzależnienie.

Współuzależnienie nie jest chorobą – to efekt przystosowania się do sytuacji problemowej. Koncentrując się na szukaniu sposobu ograniczenia picia partnera, osoba współuzależniona nieświadomie podejmuje odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie utrudnia jej konstruktywne rozwiązanie problemu. Konsekwencji zaistniałej sytuacji rodzinnej u osób współuzależnionych mogą wystąpić nasilone problemy zdrowotne: zaburzenia psychosomatyczne spowodowane chronicznym stresem, zaburzenia emocjonalne i demoralizacja oraz zubożenie.

Do podstawowej grupy osób tutaj poszkodowanych należą:

- Współmałżonkowie, dorosłe rodzeństwo i rodzice alkoholików lub osób nadmiernie pijących (współuzależnieni)
- Dzieci aktualnie wychowujące się w tych rodzinach,
- Dorosłe dzieci alkoholików /DDA/, u których występują zaburzenia spowodowane wychowaniem się w przeszłości w rodzinach alkoholowych.

Metody realizacji:

Pomoc dla członków rodzin z problemami alkoholowymi:

- Informacje dla członków rodzin z problemami alkoholowymi o możliwościach korzystania z ośrodków pomocy dla ofiar przemocy domowej tj. grupy

wsparcia, grupy terapeutyczne, konsultacje psychologiczne, prawne itp. Informacji i porad udziela punkt informacyjno-konsultacyjny oraz członkowie komisji. Informacje takie można również uzyskać w placówkach oświatowych działających na terenie gminy Nowogródek Pomorski.

- Zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego po uprzednim badaniu biegłego psychiatry i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
- Współpraca z Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Myśliborzu (hostel dla ofiar przemocy domowej w wyjątkowej sytuacji)
- Współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym w ramach programu „NIEBIESKA KARTA”

Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym

Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym - finansowanie świetlic środowiskowych dla dzieci realizujących programy terapeutyczne, oraz opiekuńczo-wychowawcze.

- Doposażenie ww. placówek w pomoce i sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć.
- Dofinansowanie obozów, kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
- Dofinansowanie adaptacji i remontów pomieszczeń przeznaczonych na świetlice.
- Prowadzenie publicznej edukacji np. zakup i dystrybucja broszur i ulotek dotyczących wiedzy o problemach alkoholowych i narkotykach, dopalaczach.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Identyfikacja problemu:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493) wprowadziła do polskiego systemu prawa definicję, wg, której przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ust. 2).
- Statystyki pokazują, że około 60-70% rodzin, w których jest problem alkoholowy, występuje przemoc domowa.

Metody realizacji:

- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez zintegrowane działania gminne (GKRPA, GOPS, Policja, szkoła)
- Działalność punktu konsultacyjno-informacyjnego - pomoc ofiarom przemocy w rodzinie poprzez udzielenie wsparcia, wskazanie instytucji pomocowych.
- Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Myśliborzu (hostel dla ofiar przemocy domowej w wyjątkowej sytuacji)
- Współpraca z Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu.

- Współpraca z policją i pomocą społeczną w ramach programu „NIEBIESKA KARTA”
- Udział w zadaniach zespołu interdyscyplinarnego działającego na rzecz ofiar przemocy w rodzinie
- Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – kuratorami, prokuratorami, sędziami.
- Prowadzenie działalności edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży służącej zmniejszaniu skali zjawiska przemocy
- Prowadzenie działalności edukacyjnej wśród rodziców służącej zmniejszaniu skali zjawiska przemocy np. warsztaty umiejętności rodzicielskich

3..Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Identyfikacja problemu:

- Wysoki stopień przyzwolenia społecznego do korzystania z alkoholu.
- Traktowanie napojów alkoholowych, jako niezbędne produkty do spożycia
- Brak podstawowej wiedzy o działaniu alkoholu oraz brak umiejętności w radzeniu sobie z problemami, gdy alkohol zaczyna pełnić ważną rolę w osobistym życiu człowieka.
- Naruszanie wartości i norm postępowania, po spożyciu alkoholu.
- Stwarzanie zagrożenia bezpieczeństwa własnego lub innych ludzi.
- Zaniebywanie obowiązków i zadań osobistych.
- Picie alkoholu: w czasie ciąży, w czasie zażywania leków, prowadzenia pojazdów lub obsługi urządzeń mechanicznych oraz w trakcie świadczenia pracy a także w obecności małoletnich dzieci.
- Coraz częstsze przypadki zażywania narkotyków przez dzieci i młodzież.
- Brak wiedzy o szkodliwym wpływie narkotyków na organizm człowieka oraz skutkach uzależnienia.

Metody realizacji:

Działalność informacyjna i edukacyjna dla dzieci i młodzieży:

- 1) Realizacja na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadających standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne, w tym:
  - a. Profesjonalnie przygotowani trenerzy i realizatorzy,
  - b. Kompletny scenariusz zajęć,
  - c. Korzystanie ze spektakli i koncertów profilaktycznych, jako łatwo przyswajalnej formy odbioru, docierającej do dużej grupy młodzieży jednocześnie,
- 2) Organizowanie lub dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i z młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych dla nauczycieli i osób, które deklarują gotowość podjęcia pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą i aktualnie są zatrudnieni w placówkach oświatowych.

- 3) Realizacja programów profilaktycznych w świetlicach środowiskowych na terenie gminy.
- 4) Prowadzenie w ramach profilaktyki pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu oddziaływań profilaktycznych. Stanowią one cenną strategię uzupełniającą w stosunku do innych działań profilaktycznych. (np. osobistych decyzji abstynenckich, przekonań normatywnych – „prawdziwy sportowiec prowadzi zdrowy styl życia, nie pije, nie pali, nie używa narkotyków, sterydów”).
- 5) Korzystanie z gotowych przekazów treści profilaktycznych – teatry, grupy teatralne, przedstawienia interaktywne dla dzieci i młodzieży.
- 6) Tworzenie możliwości i uczenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Działalność informacyjna i edukacyjna dla dorosłych:

- 1) Prowadzenie na terenie szkół pogadarek na temat umiejętności rozmawiania z dziećmi na temat alkoholu i problemów alkoholowych, oraz narkotyków przy współpracy policji i poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- 2) Wdrażanie stałego systemu informacji na temat podejmowanych działań na terenie gminy na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych np. umieszczanie ulotek.
- 3) Dofinansowanie kursów i szkoleń specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- Dotacje lub inne formy dofinansowania mogą być udzielane jednostkom budżetowym oraz instytucjom niezwiązanym z budżetem gminy i organizacjom pozarządowym, które spełniają kryteria określone w niniejszym programie i realizują zgodnie ze swoim statutem szczegółowe zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w uzasadnionych przypadkach tym, które prowadzą działalność na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów innych uzależnień (narkotyki, leki itp.) w szczególności w środowisku dzieci i młodzieży.
- Przyznanie środków przeznaczonych na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych nie może nastąpić bez pozytywnej opinii Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Identyfikacja problemu:

- Sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym
- Nielegalna produkcja i sprzedaż napojów alkoholowych
- Reklama i promowanie napojów alkoholowych
- Naruszenie porządku publicznego w miejscach sprzedaży oraz ich otoczeniu

Metody realizacji:

- Opracowanie form i zakresu prowadzenia kontroli sprzedaży napojów alkoholowych wraz ze wskazaniem osób upoważnionych do prowadzenia takich kontroli (Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).
- Wymóg odbycia szkolenia przez sprzedawców napojów alkoholowych szkoleń z zakresu przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz asertywnych umiejętności w odmawianiu sprzedaży osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.
- Wnioski do policji o wszczęcie dochodzenia w przypadku naruszenia ustawy

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym warunkiem uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej jest ukończenie psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego.

W ramach tego zadania GKRPA ma kontakt z pobliskimi placówkami leczenia odwykowego, które mogą kierować do CIS tych ze swoich pacjentów, dla których pobyt w takiej placówce mógłby być korzystny z punktu widzenia procesu zdrowienia.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- Program w całości finansowany jest ze środków wpływających do kasy gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu, ujmują się w planach budżetowych, w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

REALIZATORZY PROGRAMU

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
Świetlica środowiskowa w Trzcincej,
Świetlica środowiskowa w Nowogrodku Pomorskim
Świetlica środowiskowa w Karsku
Świetlica środowiskowa w Giżynie
Świetlica środowiskowa w Nowogrodku Pomorskim
Szkoła Podstawowa w Karsku
Szkoła Podstawowa w Nowogrodku Pomorskim
Publiczne Gimnazjum w Karsku
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim

**PRELIMINARZ GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH NA 2017 ROK**

ZADANIE	TERMIN REALIZACJI	KOSZT ZADANIA
Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz ofiar przemocy domowej 1. Prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego- przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o leczenie, przeprowadzanie rozmów, bieżący kontakt z Poradnią Uzależnień. Prowadzenie działań związanych z problemem alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie. 2. Zakup broszur i materiałów dla osób korzystających z punktu – uzupełnianie podręcznej biblioteczki dotyczącej wiedzy o problemach alkoholowych 3. Szkolenia członków komisji oraz instruktora punktu konsultacyjnego dotyczące aktualnych zadań. 4. Doposażenie punktu konsultacyjnego (papier, materiały biurowe, znaczki sądowe, opłata za telefon)	cały rok wg potrzeb cały rok wg potrzeb	7000 zł 150 zł 200 zł 300 zł
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. 1. Zobowiązanie do leczenia odwykowego. Dokonywanie diagnostyki osób z problemem alkoholowym lub narkotykowym przez biegłego psychologa i psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i wskazanie zakładu leczniczego – (4 badania x 300 zł) 2. Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym - działalność świetlic środowiskowych realizujących programy profilaktyczne w grupach wiekowych (4 grup x 28zł/h x 4 godz. tyg. x 31 tyg.) 3. Doposażenie świetlic (zabawki, gry, artykuły papiernicze, środki czystości) 4. Wypoczynek letni dzieci z rodzin z problemem alkoholowym 5. Wycieczka dla dzieci ze świetlic środowiskowych	cały rok październik - czerwiec cały rok lipiec, sierpień wg. potrzeb wg. potrzeb	1200 zł 14000 zł 2500 zł 2800 zł 1500 zł
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.		

1. Zakup ulotek dla rodziców dotyczące zagrożeń wśród dzieci i młodzieży.	wg potrzeb maj	350zł 300 zł
2. Konkurs profilaktyczny dla szkół podstawowych i gimnazjum.	wg potrzeb	400 zł
3. Zakup pomocy do szkół – filmy, programy profilaktyczne do realizacji zadań profilaktycznych		600 zł
4. Warsztaty umiejętności rodzicielskich		
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.		
1. Dotacje dla realizatorów programów profilaktycznych, propagujących zdrowy tryb życia i kulturalne spędzanie czasu wolnego.	cały rok	200 zł
Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.		
	cały rok	200 zł
Sprawy organizacyjne		
1. Delegacje dla koordynatora –lub członków komisji (szkolenia obowiązkowe)	Cały rok	1200 zł
2 Wynagrodzenie koordynatora		9600 zł
RAZEM		42500 zł